

Guernica

Picasso

Guernica

Documentació general

Catalogació:

Autor: **Pablo Picasso (1881-1973)**

Títol: **Guernica**

Cronologia: **1937**

Localització: **Museu d'Art Reina Sofia (Madrid)**

Estil: **expressionisme, surrealisme, cubisme**

Anàlisi material:

Dimensions: **3,51 m x 7.82 m**

Suport: **tela**

Tècnica: **oli**

Picasso

Pablo Ruiz Picasso (Malaga, 1881-Mougins, França, 1973),

Picasso ja que signava amb el segon cognom, és un dels més reconeguts pintors del segle XX, conegut sobretot per fundar el cubisme junt amb *Georges Braque*. Va treballar també la ceràmica, l'escultura amb bronze, el collage, i fins i tot va fer poesia, creant més de 20.000 obres al llarg de la seva vida. El seu pare, *José Ruiz Blasco*, era professor d'art. Als 8 anys va fer la seva primera obra. Poc després, al 1891 el seu pare troba feina a **La Corunya** i hi marxa a viure amb tota la família, i 4 anys després a **Barcelona** on Picasso aprova els exàmens d'ingrés a l'Escola de Belles Arts, saltant-se els cursos inicials.

A Barcelona Picasso ja és adolescent i estableix amistat amb *Manel Pallarés*, d'Horta de Sant Joan, amb qui munta el seu primer estudi de pintura. Va guanyant reconeixement i exposa dibuixos per primera vegada als *Els Quatre Gats*, on entra en contacte amb altres artistes com *C. Casagemas*, *J. Sabartés* i *R. Casas*. També exposa per primera vegada a la Sala Parés.

A partir de 1900 Picasso va fer algunes anades a **París**. Allà, va fer amistat amb molts artistes del moment. començà a fer exposicions. En una d'aquestes estances a París el seu amic *Carles Casagemas* es suïcidà per amor. Es diu que aquest fet portà a Picasso al seu **període Blau**. Durant la **I Guerra Mundial**, Picasso coneix a la ballarina *Olga Kodlova*, i es casen al 1918. Posteriorment va conèixer a **Marie Thérèse Walter**, que va ser la seva següent esposa; amb qui va tenir una filla al 1935, *Maya*. Políticament, Picasso es declarava pacifista i comunista, i fou membre del P. Comunista Francès fins a la seva mort. Durant la **guerra civil espanyola** participà en nombrosos actes de suport al govern legítim de la República. Al 1963 es va inaugurar a Barcelona el **Museu Picasso**. Va morir el 1973, als 92 anys.

Etapes en l'obra de Picasso

Aprentatge

De petit ja dominava el dibuix i la pintura, obres de Barcelona. Pintures pels Quatre Gats. A 23 anys a París.

Època blava

Primer estil personal. Valor simbòlic dels blaus. Visió pessimista. Figures tristes, éssers marginats... Dibuix sever. Simplicitat.

Època rosa

Enriqueix la paleta. Optimisme. Combina roses i tocs blavosos. Temes més alegres (arlequins, personatges de circ). Comença a formar-se el cubisme.

Època cubista

1907: *Les senyorettes del carrer d'Avinyó*. Influència art ibèric i negre, i de Cézanne. Passà pel cubisme analític, sintètic, hermètic i cristall.

Època clàssica

Després I Guerra Mundial, viatja a Itàlia, nova època sense abandonar del tot mai el cubisme. Obres figuratives: mares, fill, arlequins... Recerca continuada. Colors lluminosos.

Les metamorfosis

1925: Canvia temàtica i estils. Fase superrealista. Representació inèdita de la realitat, canvia anatomies formes corbes a angulosos). Nou llenguatge que expressa angories de l'època, i també fets concrets. Simbolisme.

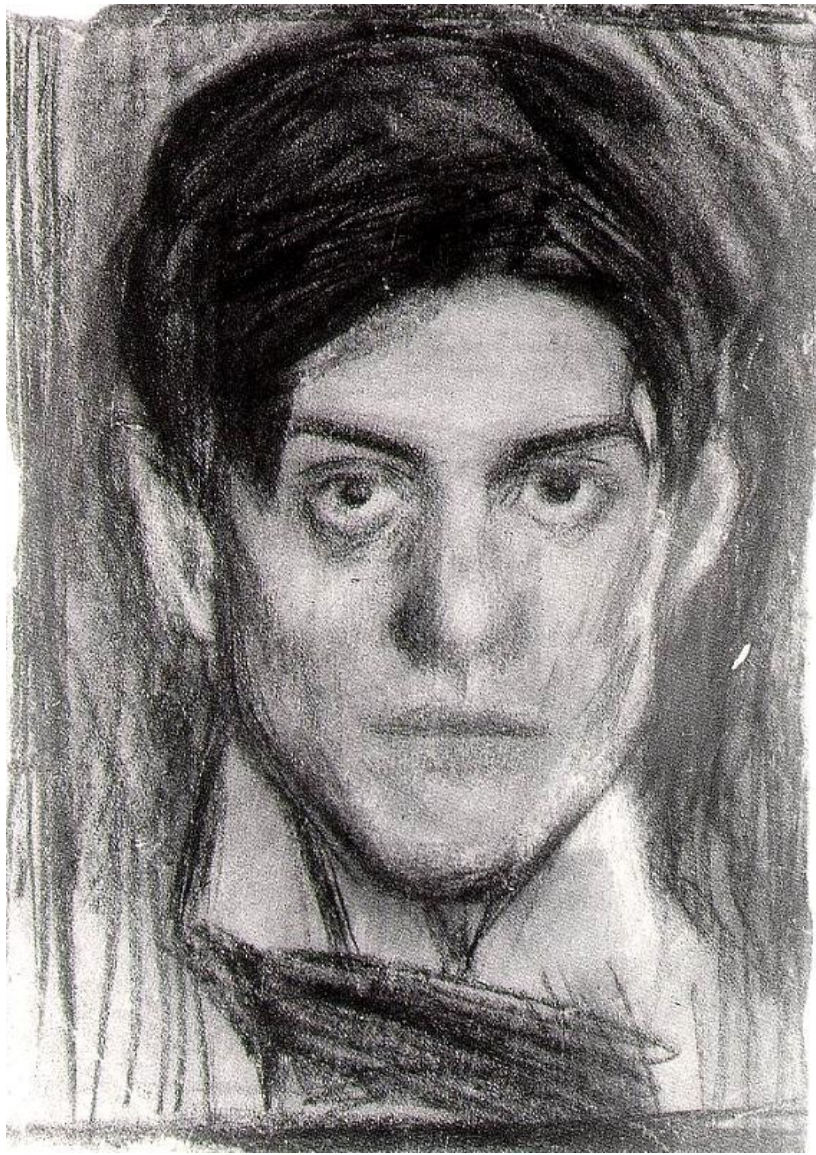

1896. Primera comunió

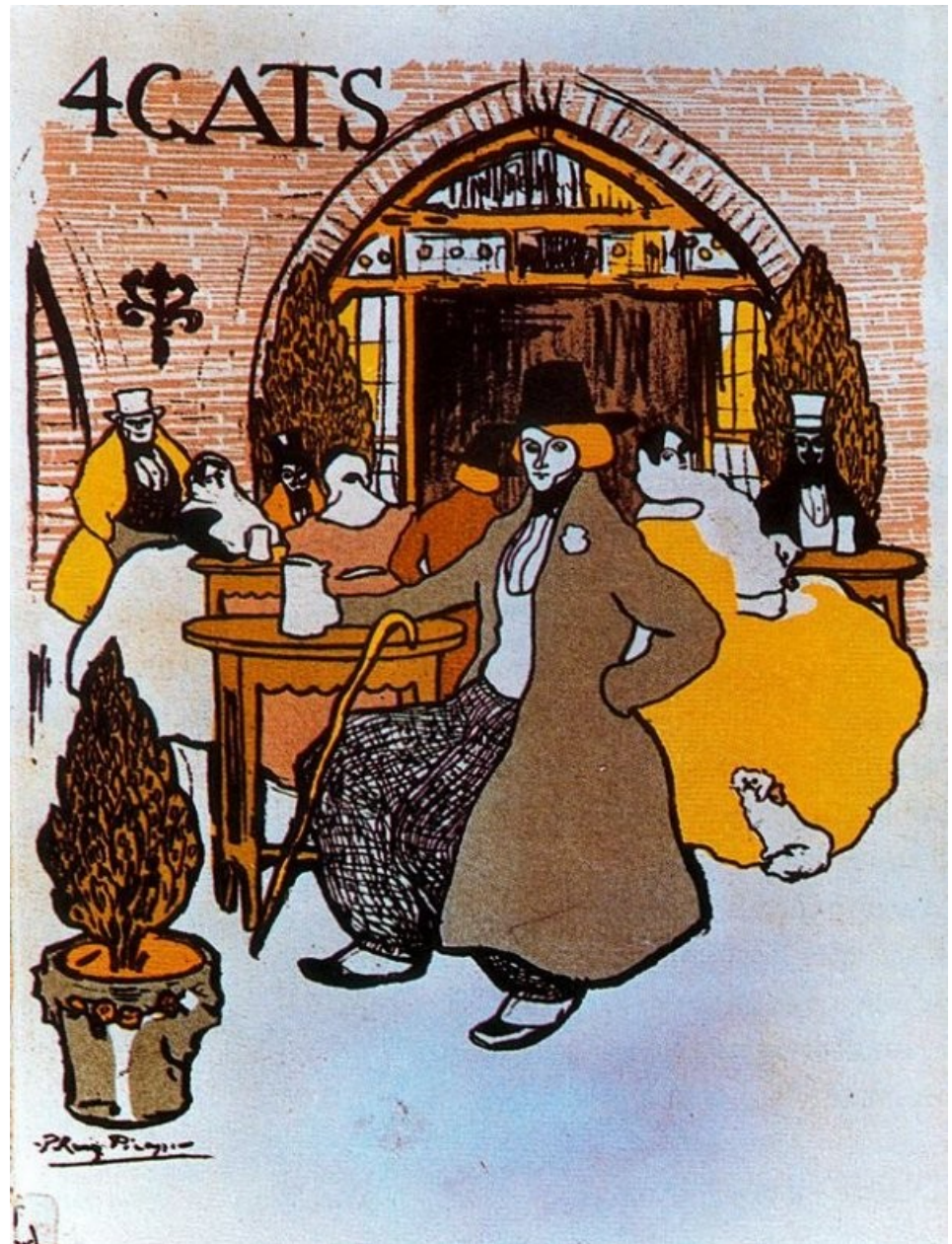

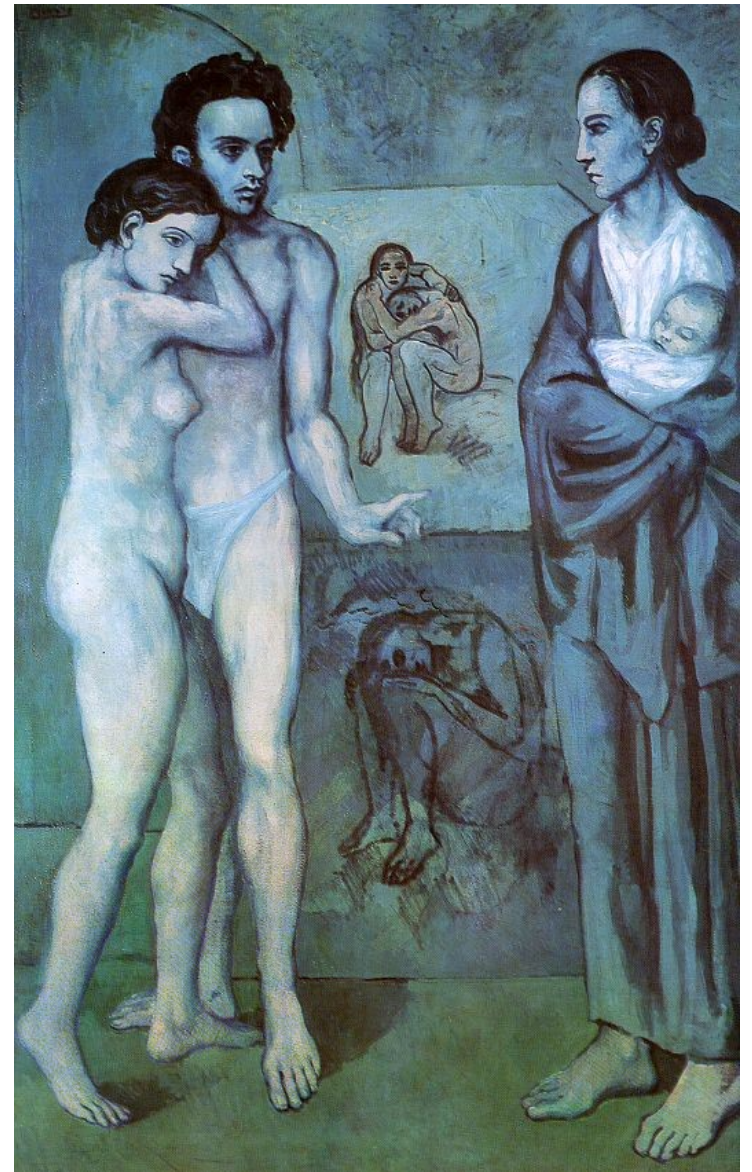
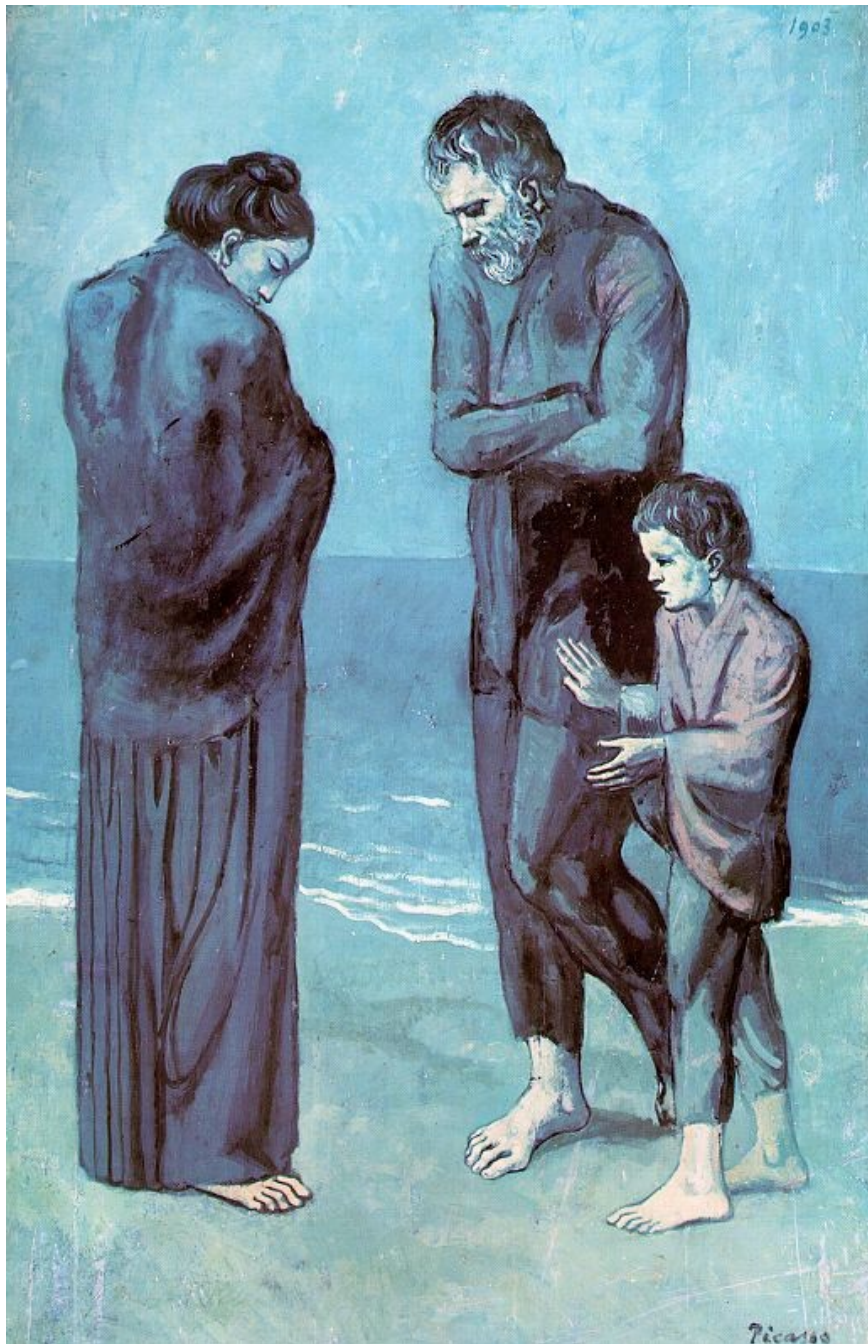
1897. Ciència i caritat

Aquests quadres els pintà Picasso quan encara era un adolescent. Van ser reconeguts com a obres d'art.

1899. Autoretrat i Menú dels
4 Gats

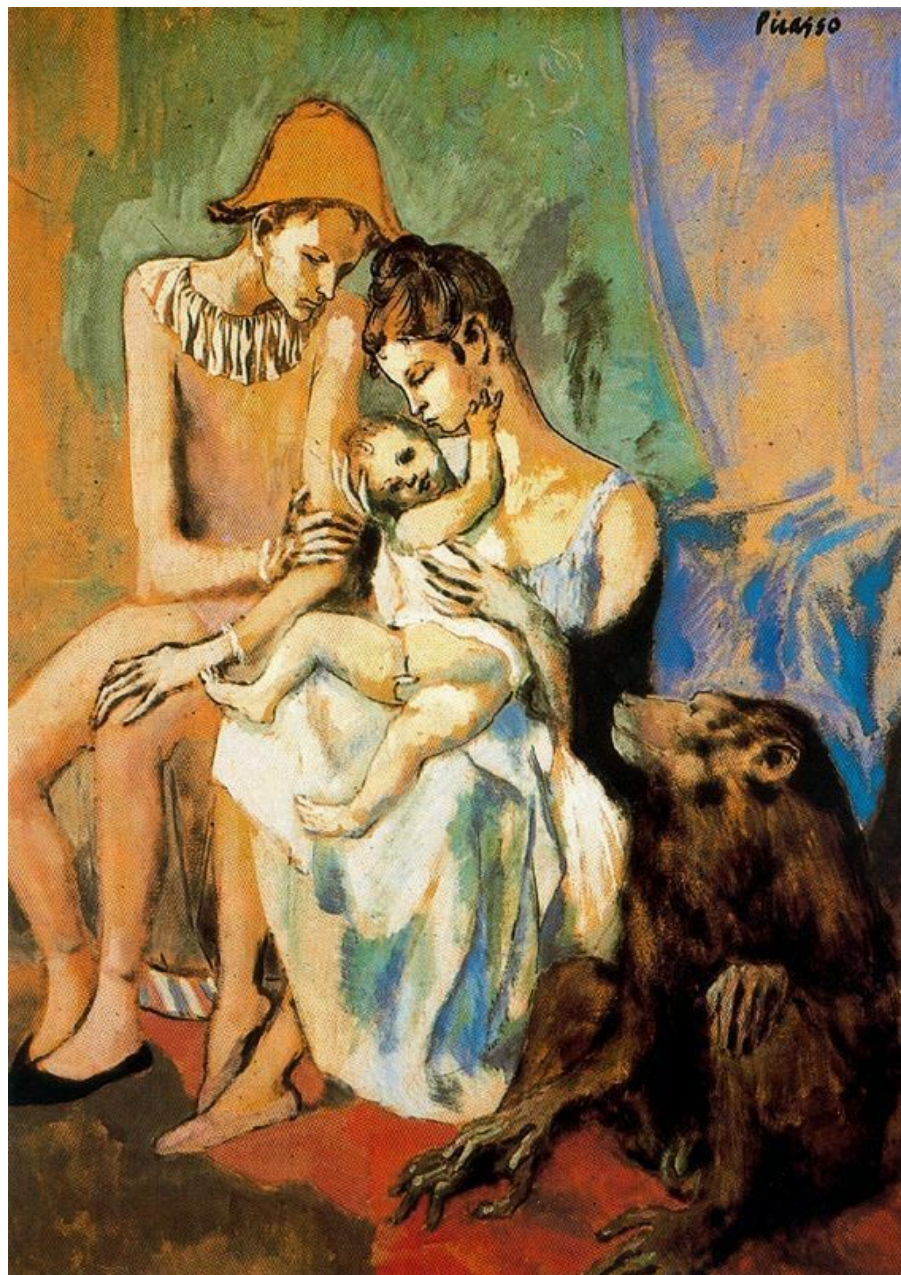

1903. La tragèdia i La vida

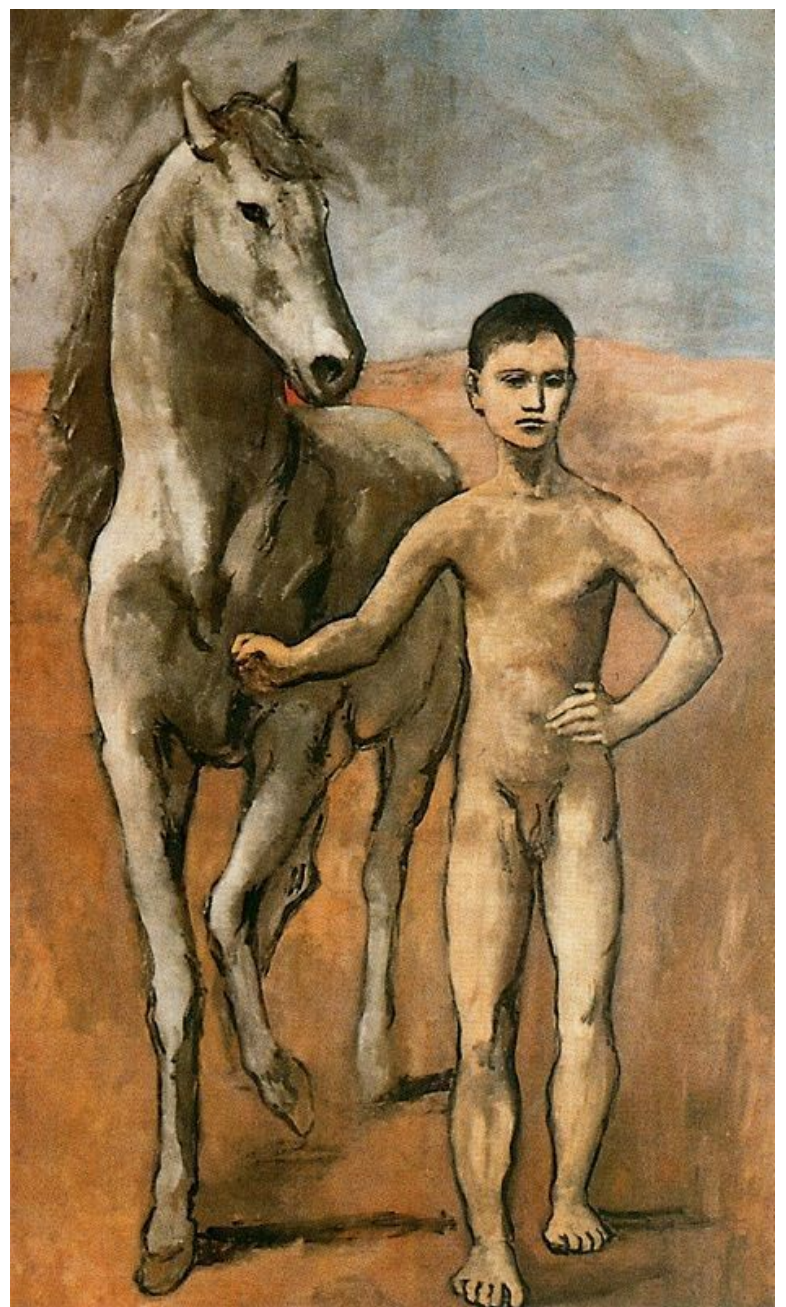

1903. Vell guitarrista

1904. Celestina

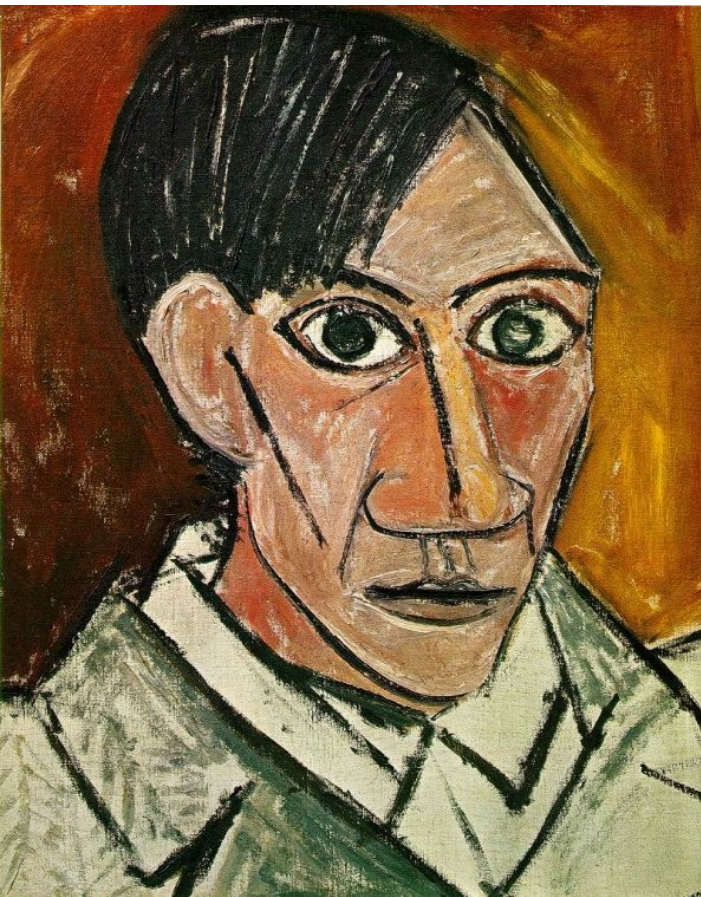

1905. Família d'acròbates amb mono

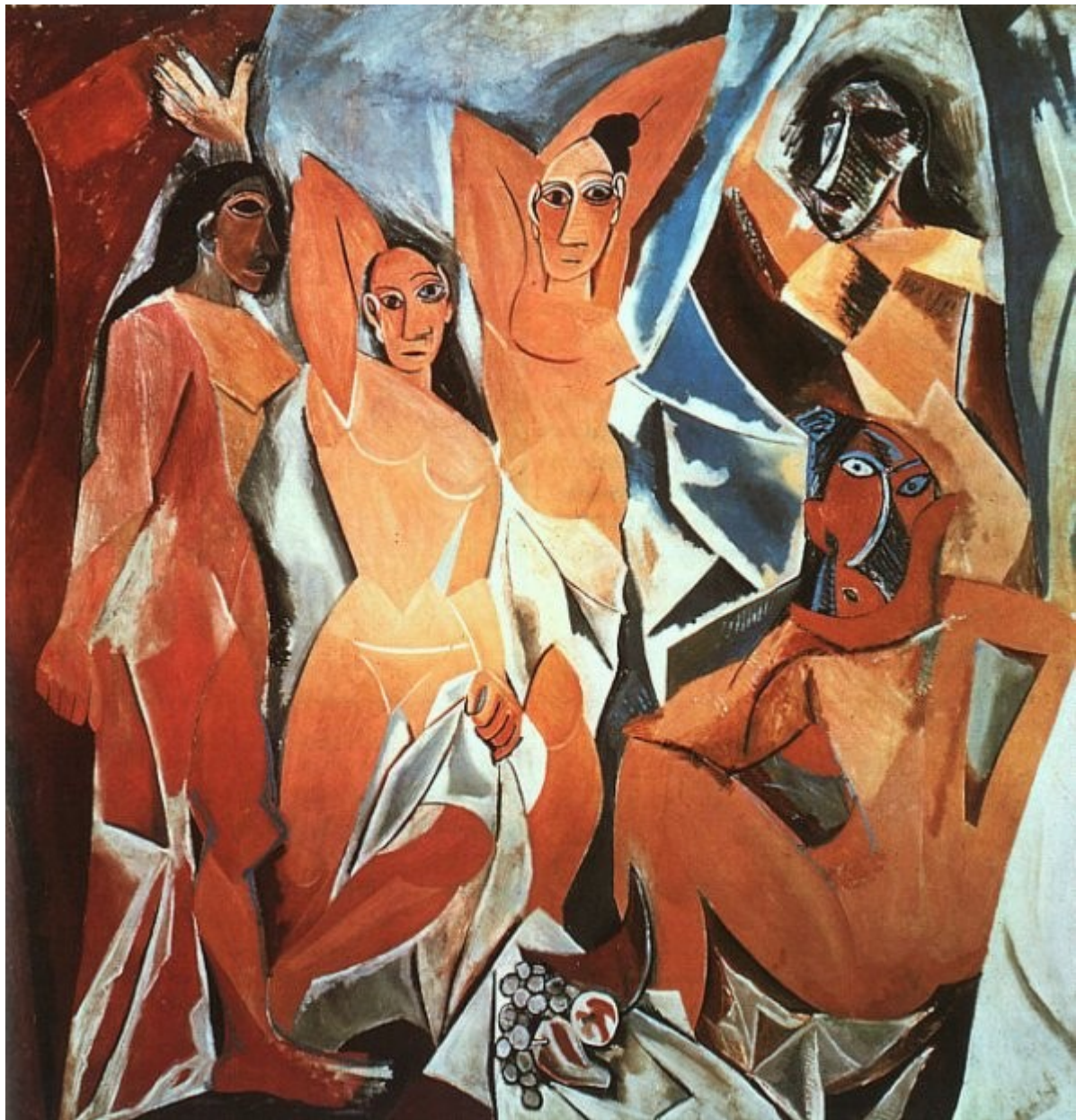

Noi amb cavall

Inici del cubisme

1907. Autoretrat

Les demoiselles d'Avignon

1909. Fàbrica
de maons de
Tortosa

1912. Botella de
Pernod i got

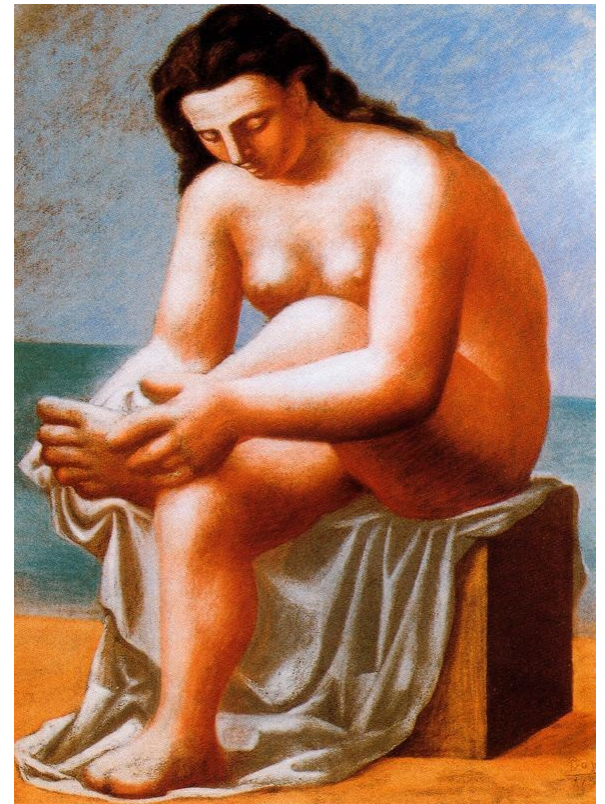
1910. Retrat de Wilhelm Uhde

1919. Estudiant

1919. La siesta

1920. Nu assegut...

1920. Dues dones

1922. Dues dones corrent a la platja

Etapa clàssica (després I Guerra Mundial)

1921. Músics amb màscares

1925. El petó

La metamorfosi

1925. La dansa

1928. Pintor i model

1937. Retrat de M, Therese Walter

1938. Dora Maar

1937. Dona plorant

1939. Camisa groga (Dora Maar)

1955. Jacqueline amb vestit turc

1958. Petite fleurs

1962. Bust de dona amb barret

1963. Rapte de les sabines

1963. Retrat de Jacqueline

1964. Cap d'home

1964. Dona sobre coixins

1970. Home i dona

1964. Nu ajagut amb gat

Picasso i el "Déjeuner sur l'herbe"

Context històric del Guernica

El 26 d'abril del 1937, 43 bombarders i avions de caça alemanys de la Legió Còndor, i alguns d'italians, als servei dels franquistes, van destruir la ciutat basca de Guernika. Fou un fet més de la guerra d'Espanya, però va tenir un gran ressò mundial. Era el primer cop que l'aviació arrasava una ciutat oberta, sense cap objectiu militar ni defensa antiaèria. Els bombardeigs va començar a les 4,30 h de la tarda de dilluns, i va continuar fins les 7,45 h. Després, les bombes incendiàries i les d'efecte retardat completaren la destrucció.

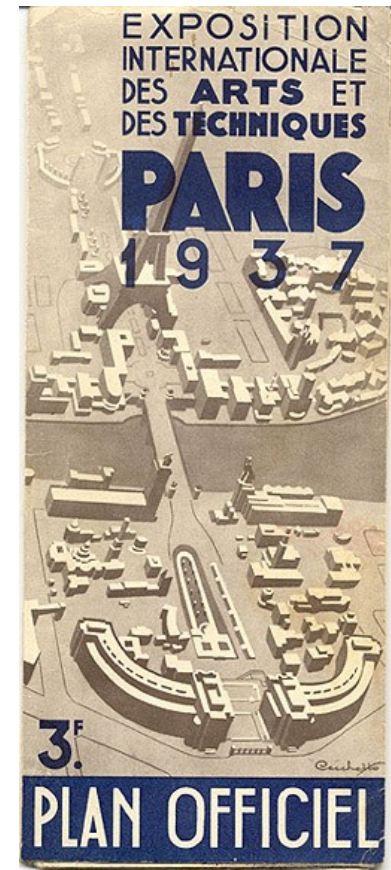
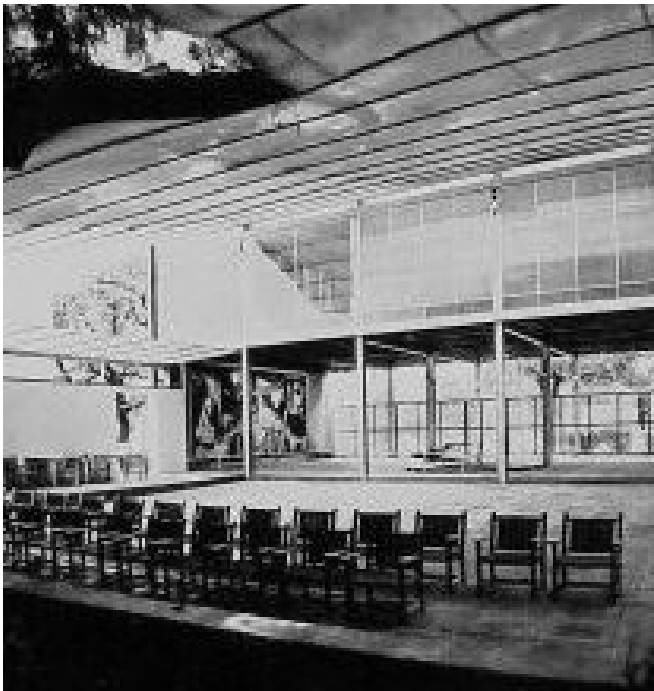
Un periodista anglès d'aleshores va escriure: *"Quan la població aterrida fugia de la ciutat, van baixar arran de terra per escombrar-la amb les metralladores"* (Times).

El comandament franquista va acusar als mateixos bascos d'haver incendiat la ciutat amb llaunes de gasolina. El 1979 el govern alemany en va reconèixer l'autoria.

Aquell mateix estiu se celebrava una Exposició Internacional a París. Picasso havia rebut l'encàrrec del govern republicà espanyol de pintar un mural al pavelló espanyol que estava construint l'arquitecte Josep Lluís Sert. Quan se'n va assabentar el bombardeig de Guernika pels diaris ja va tenir el tema. Va voler fer una pintura que fos símbol del horror de la guerra. Va fer molts esbossos i composicions diferents, fins que va considerar acabada la tela, el mes de juny. Havia elevat un fet real a la categoria de símbol universal.

Pavillon de l'Espagne

Arquitecte: Josep Lluís Sert

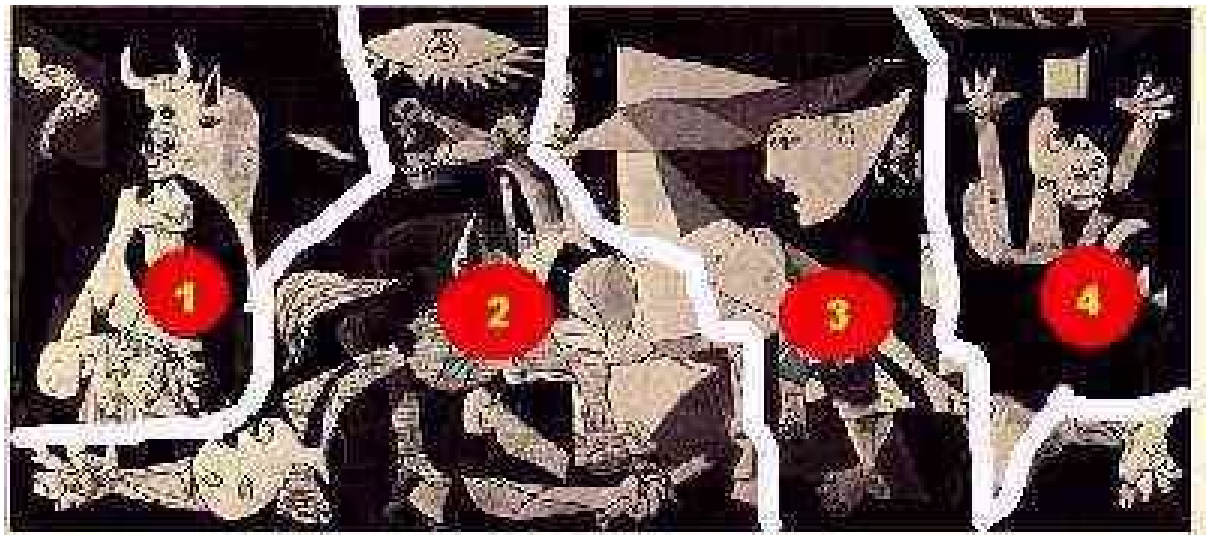
El maig del 1939 arribà a Nova York i quedà exposat en el Museum of Modern Art (MOMA). Durant els anys 50 viatjà diverses vegades a Europa per voluntat de Picasso i contra l'opinió de molts restauradors. Picasso va prometre que ni ell ni el seu quadre, que era propietat del poble espanyol, trepitjarien Espanya fins que no hi fos restablerta la llibertat. Picasso va morir l'any 1973 sense haver tornat a la seva terra. El Guernica tornà a Espanya l'estiu de 1981, després de la mort de Franco i un cop restablertes les llibertats democràtiques.

<http://video.google.es/videoplay?docid=-4519518602899605325&q=picasso&total>

Descripció

Vegeu la descripció que fa Frederic Chordà a la pàgina de baix.

Parts en que divideix el quadre

Esquelet estructural

Anàlisi formal: Elements plàstics

Les formes esclaten sota la pressió del **blanc i del negre**, i només en alguns llocs la del **gris**, que dona un cert moviment cromàtic a l'escena.
Absència de colors però varietat de matisos del blanc al negre.

El color i el volum han desaparegut del quadre.

Formes dibuixades amb claredat.

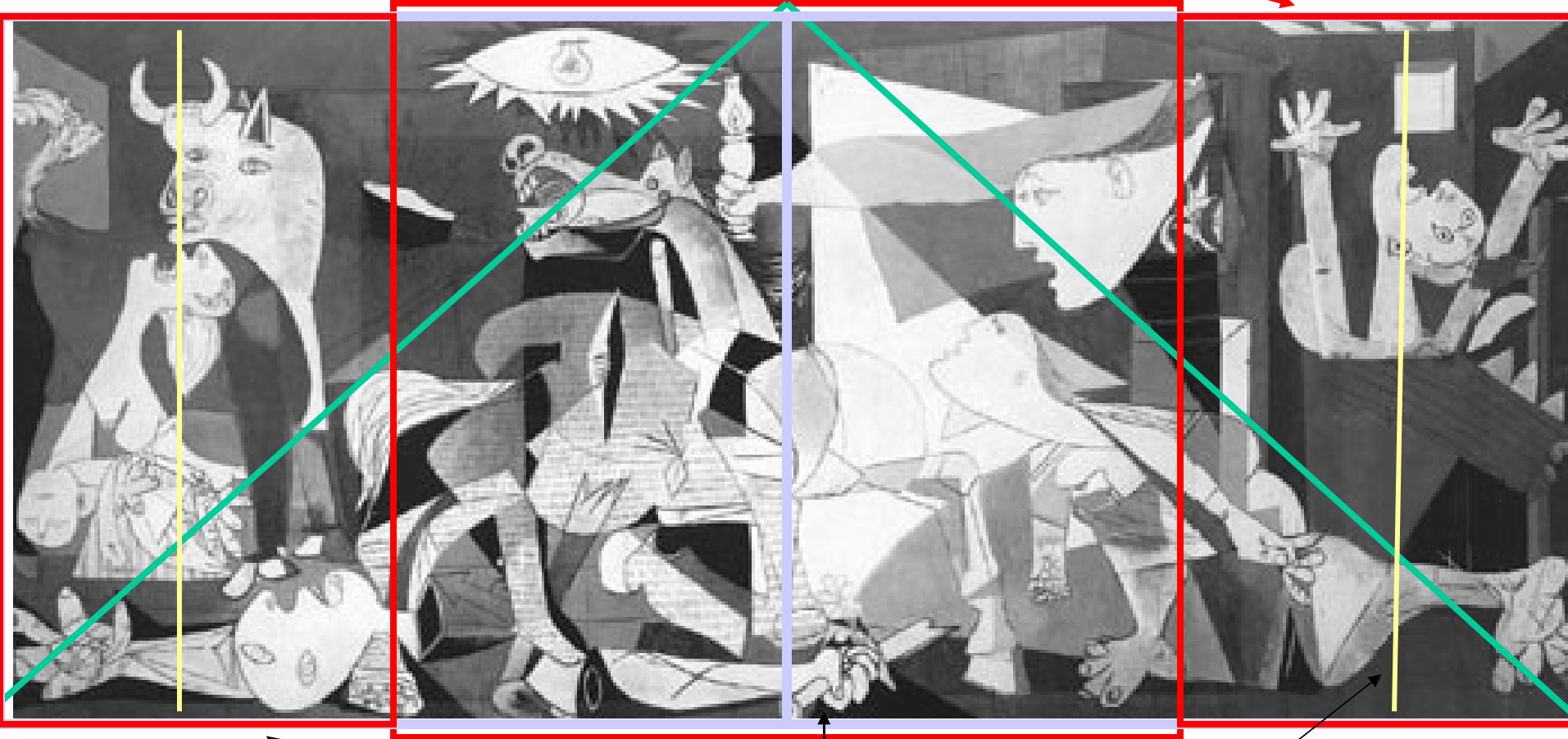
Cossos i rostres deformats: Dramatisme expressiu.

Llum repartida de forma desigual: il·lumina unes figures, sobre tot aquelles parts del cos on es concentra l'expressió del sofriment; deixa en ombra l'entorn

Composició

Perfectament estudiada amb simetria i perspectiva. Triangles.

Estructurada com un tríptic.

Brau i
dona amb
nen

Eix de simetria la paret blanca
Costats: dona que aixeca braços i
toro.

Incendi
Dona cridant

Triangles: El principal Format per la llum del quinqué cap els costats en diagonals.

"*Triangles que tallen l'espai com espases*" (Berger)

L'**espai**: És gairebé pla, com si ofegué les figures. Els tocs de profunditat es limiten als angles superiors i a l'enrajolat (1)

La **composició** s'orienta cap el costat esquerre, zona cap a la que miren totes les figures. Totes fugen (de la ciutat, del foc). L'alternança de corbes i rectes, massissos i obertures, blancs i negres, membres dislocats... generen **gran dinamisme**.

El tractament de les imatges és **cubista**, però al mateix temps estan deformades per expressar millor tots els sentiments que vol transmetre l'autor. Per tant també se'l pot considerar un quadre **expressionista**, i fins i tot **surrealista**.

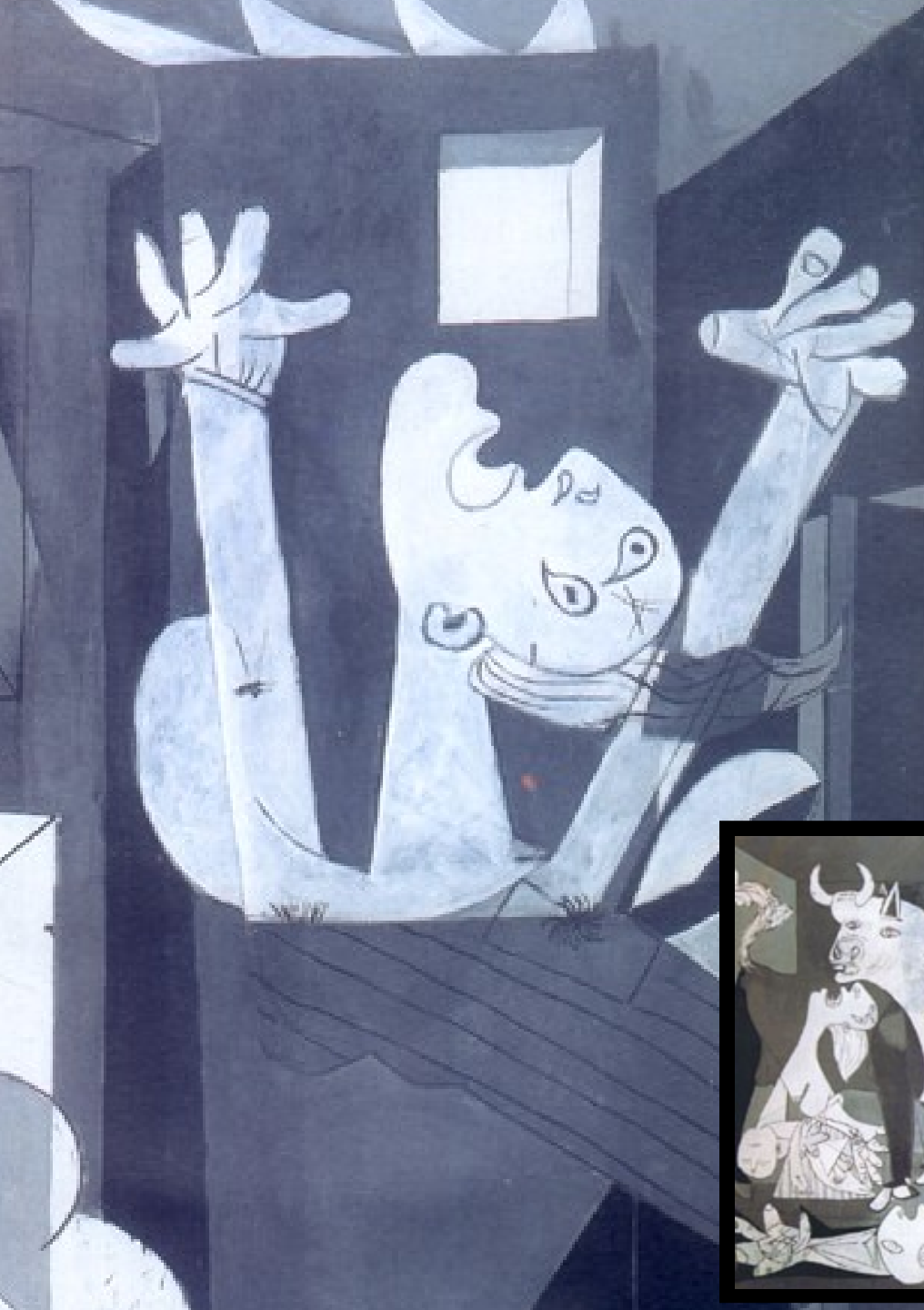
Interpretació

Picasso convertí cada figura del quadre en un símbol. Alguns tenen una significació evident, altres han provocat intenses discussions entre els estudiosos de l'obra picassiana.

L'horror que Picasso volia pintar li exigia que prescindís de les formes sensibles. Es tracta d'un quadre despullat, ple de renúncies. Primer renuncia al color, omès conscientment.

Picasso exhibeix amb furor iconoclasta la seva capacitat de simbolisme testimonial. És un quadre però també un document, un testimoni, una denúncia, una protesta... Com diuen alguns, un *quadre-crit*.

"Què es pensa que és, un artista? Un imbècil que només té ulls si és pintor, oïda si és músic, o una lira a cada nivell del seu cor si és poeta, o també, si és boxejador, només músculs?. Molt al contrari, és també un ésser viu, que reacciona davant d'esdeveniments trasbalsadors, ferotges o feliços, als quals respon de totes les maneres..." (Picasso, Nova York, 1945).

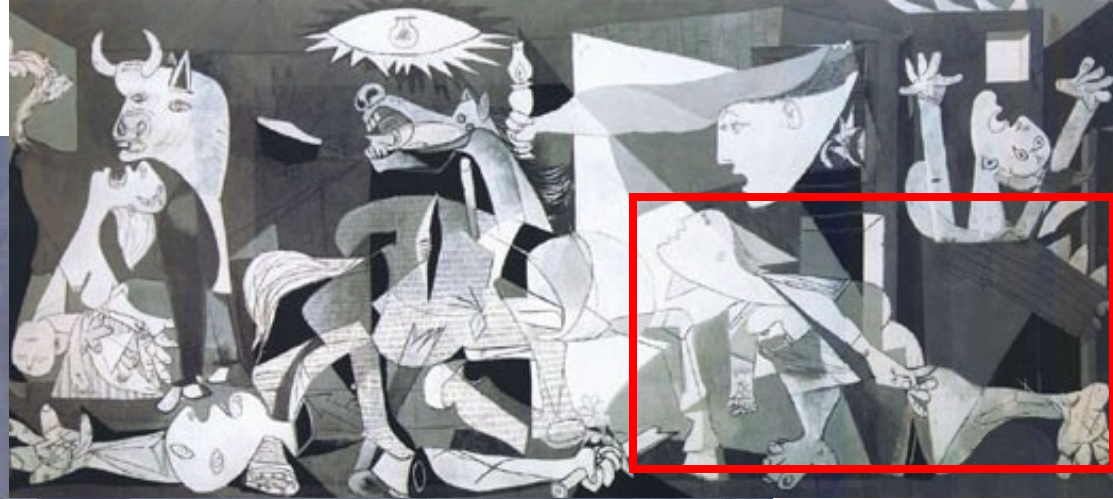
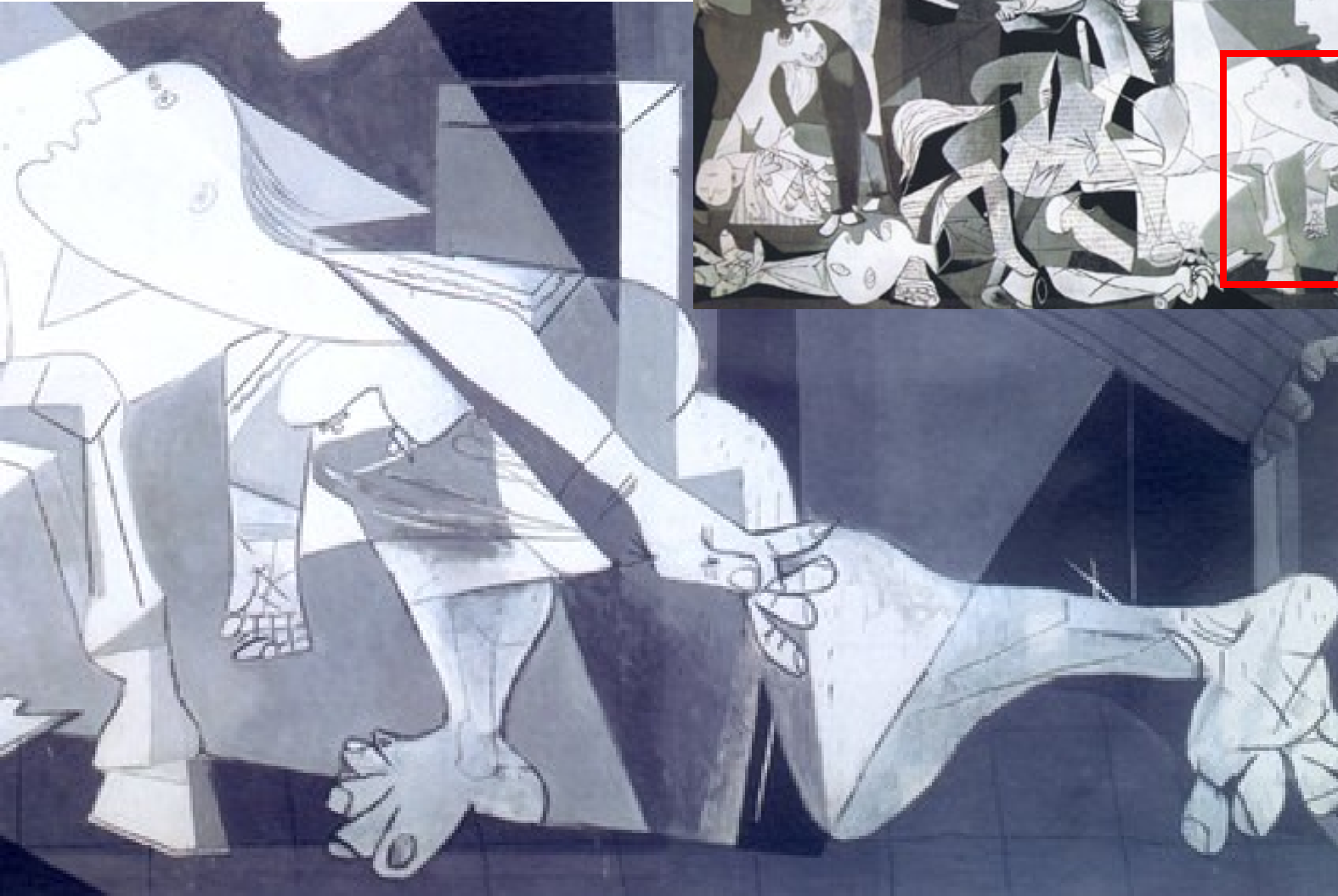

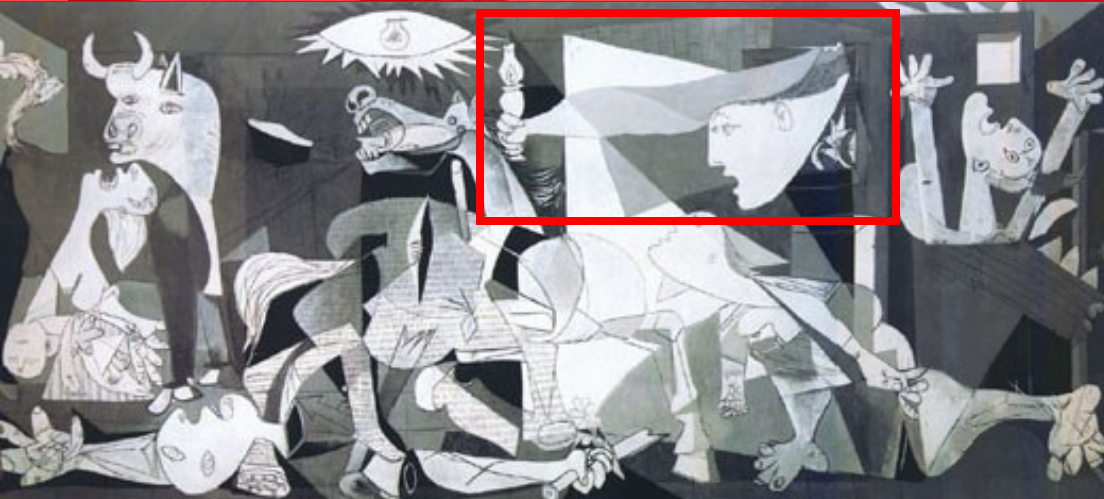
Part dreta: dona que crida amb els braços violentament aixecats cap el cel. Surt d'una espècie de finestra d'una casa en flames. Aquestes l'estan envoltant. El seu rostre reflexa l'horror i el dolor.

Aquesta part pot significar la ciutat, incendiada per les bombes, de la qual volen fugir tots els supervivents, que marxen desesperadament cap a l'esquerra (l'exterior) del quadre.

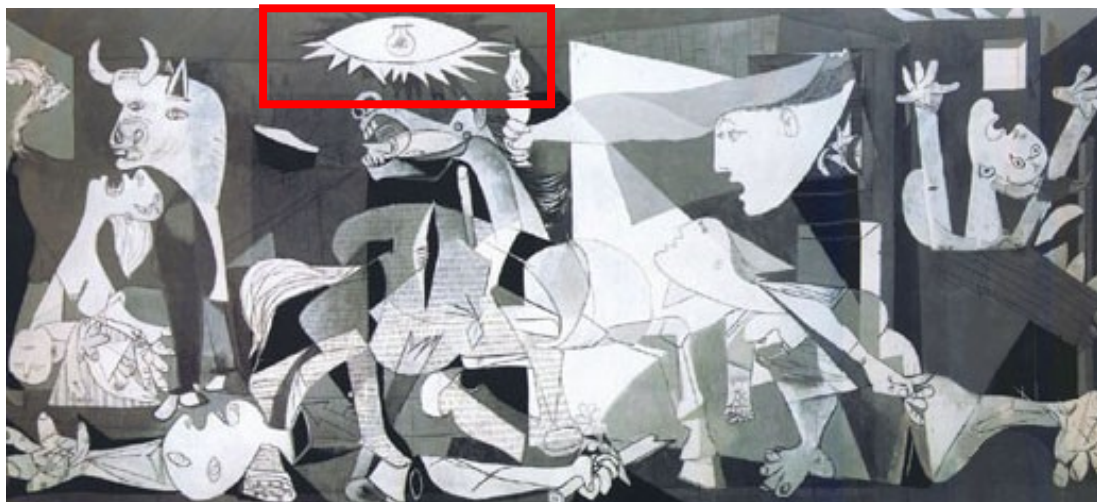

Part dreta: dona que avança arrossegant-se. Aixeca els ull cap el llum. Símbol d'esperança? També fuig, com pot, de la ciutat en flames.

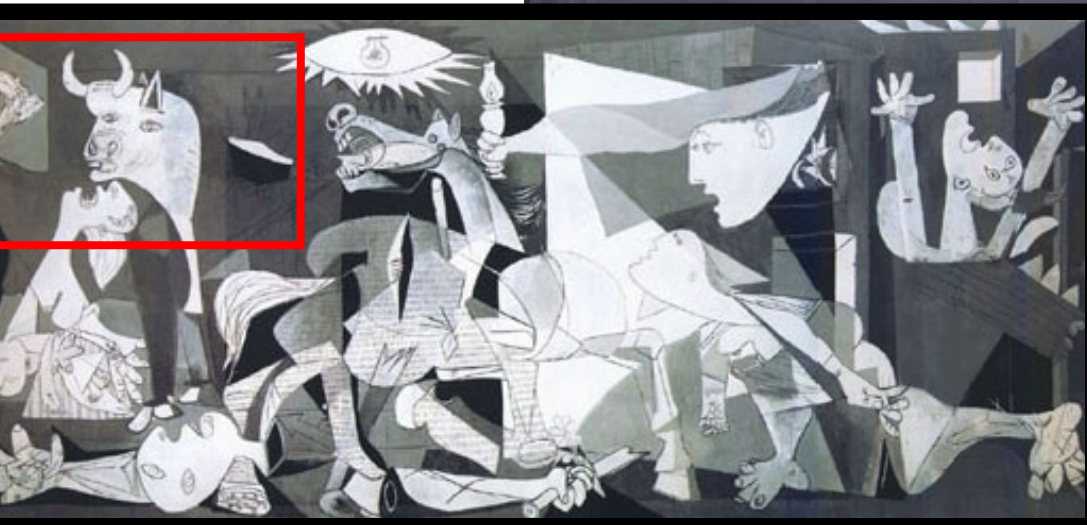
"Dona crit", forma de bafarada (còmics). Sembla sortir d'una finestra. Revela la veritat amb la llum del quinqué que porta. Únic signe lluminós en una escena d'horror.

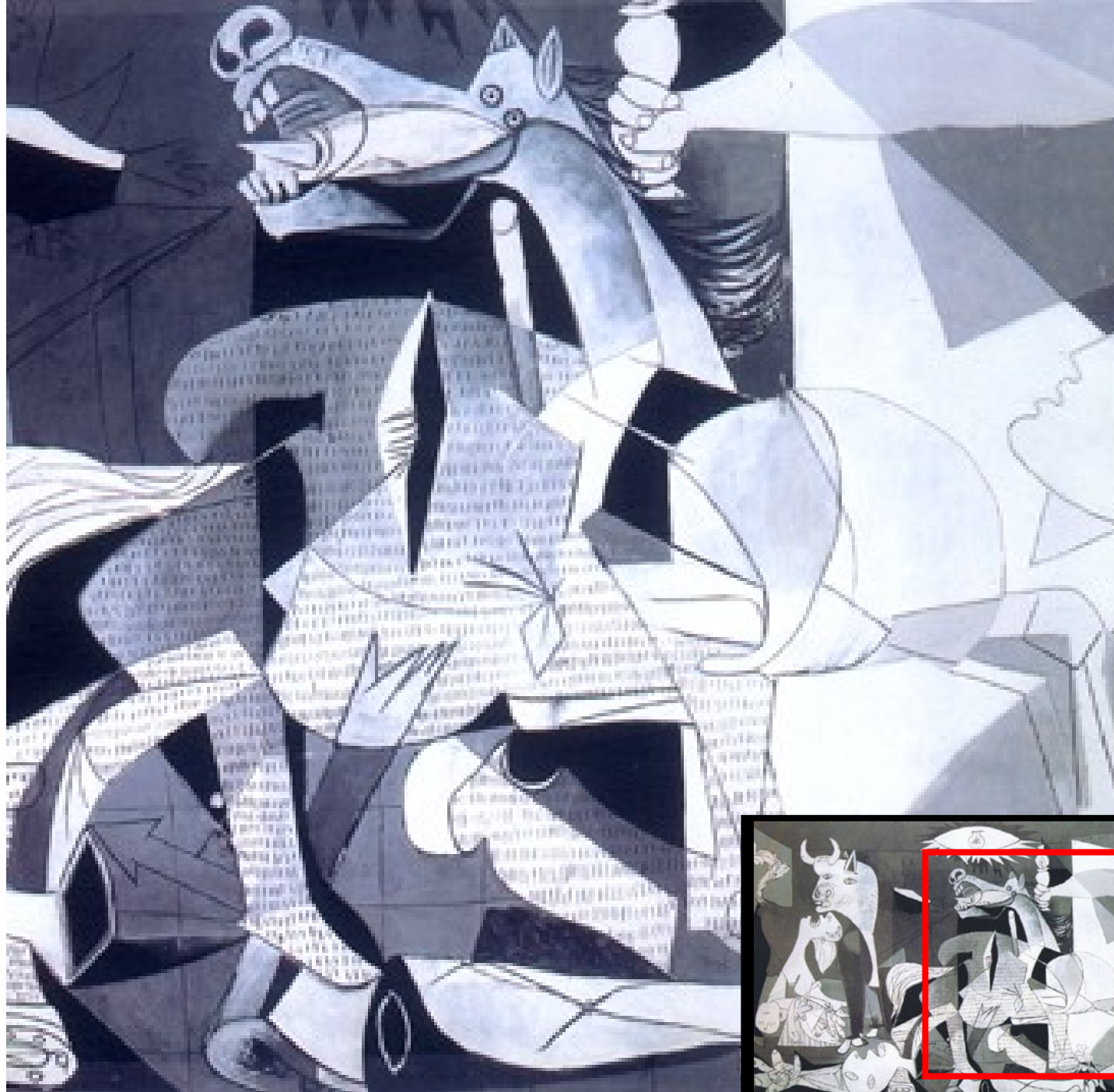

La bombeta només s'il·lumina a si mateixa. Simbolitza la manipulació informativa dels insurrectes, que volien fer creure que el bombardeig havia estat obra dels mateixos republicans.

També s'ha interpretat com una petita bomba que esclata.

El brau, ben aferrat al terra i brandant la cua, representa per alguns la força del poble que, malgrat tot, no serà vençut. Per altres és l'al·legoria de la mort, que tomba el cap sense que li importi l'horror del seu voltant.

El cavall simbolitza per alguns el poble que sucumbeix en una lluita que no és la seva. Per altres és la imatge de l'Espanya feixista, que trepitja els morts. Picasso va donar a tots la raó.

La llengua té forma de projectil. Té una llança clavada...

El guerrer caigut, mort, mostra una baioneta trencada, i a la mateixa mà, com a símbol d'esperança, una flor. Sota el cap del soldat hi ha la ferradura del cavall, símbol de la sort. Picasso juga amb les ambivalències: *mort-vida, desesperació-esperança...*

La flor, símbol de la pau i l'esperança. El colom, també símbol de la pau en Picasso, aquest cop cridant desesperat, intentant fugir com tothom.

El nen mort, en braços de la seva mare, és la víctima sense possibilitat de defensa. La mare és la imatge del dolor més terrible de tot el quadre.

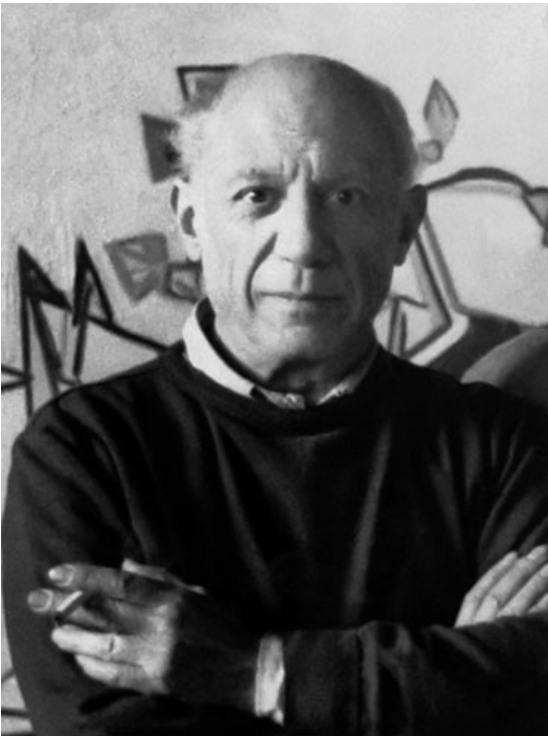
Picasso no assisteix a la visió de la mort amb terror o pietat, sinó que és com si ell fons dintre el fet i pateix de la mateixa manera que les víctimes.

És una obra de denúncia, antibel·licista, i sobretot un crit per la vida i per la pau.

Picasso en una entrevista que va donar a Pol Gaillard i publicada als diaris deia, després que el 1944 s'afiliés al Partit Comunista Francès:

“Mi adhesión al partido comunista es el resultado lógico de toda mi vida. Me alegra decir que jamás consideré la pintura sencillamente como un arte para dar placer, como una distracción; puesto que eran mis armas, con el dibujo y los colores siempre quise penetrar un poco más en la conciencia del mundo y de los hombres, para que esta comprensión nos libere cada día un poco más. Estos años de terrible opresión me han demostrado que no solo debo luchar por mi arte, sino por todo mi ser”.

Models i influències

Picasso recull al *Guernica* tota la saviesa artística acumulada durant segles. L'estructura formal recorda un frontó de temple grec, l'acumulació de personatges en un caos aparent sembla les composicions barroques, o els grans quadres històrics romàntics. Un model directe és *La matança dels innocents*, de **Guido Reni** (1611-12).

També són importants els gravats de Picasso d'uns anys abans, tant pel cromatisme com per la seva iconografia. Un exemple és *Somni i mentida de Franco*, o *La minotauromàquia*, on trobem un cavall i un toro, un llum i un colom, com al·legoria premonitòria de la guerra

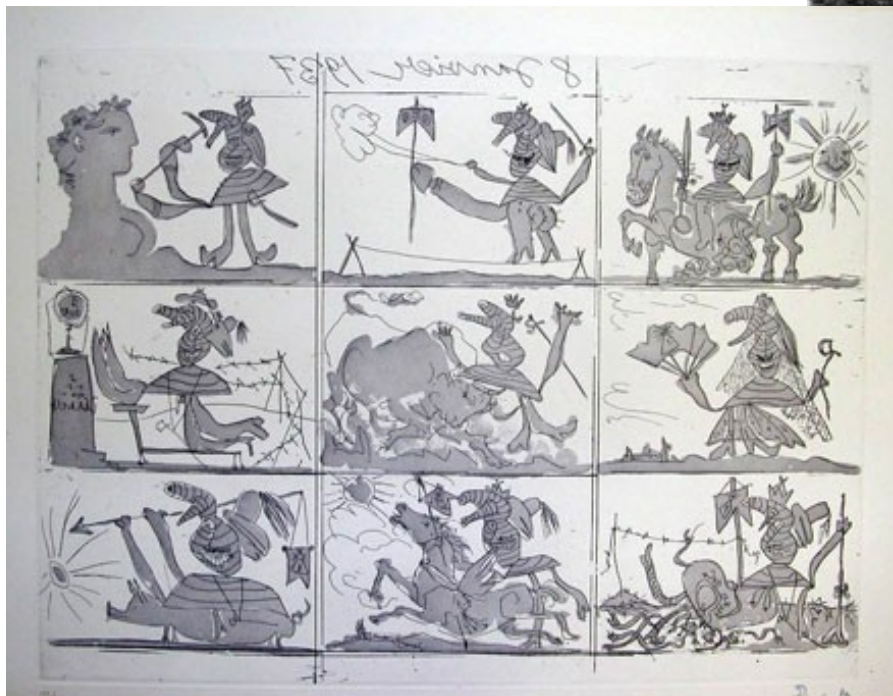

"Corrida" (1934).

"La minotauromàquia" (1935).

Somni i mentida de Franco

El Guernica també serví a Picasso per pintar gran nombre de teles durant la Guerra Civil i en èpoques posteriors. En totes expressa el seu compromís per la pau. Destaquen *L'ossari*, referida a les cambres de gas nazis, i *La matança de Corea*, on recrea el quadre de Goya, El tres de maig de 1808.

La matança a Corea, 1951. Denuncia la matança de dones i nens de Corea del Nord per soldats de Corea del Sud.

